

PRIKAZ KNJIGE NINOSLAVA STANOJLOVIĆA „POMENIK UČITELJA – NEKADAŠNJIH UČENIKA MUŠKE UČITELJSKE ŠKOLE JAGODINSKE, POGINULIH I UMRLIH U RATOVIMA SRBIJE 1912–1918. GODINE“

Nikola Tošić Malešević*
Ministarstvo odbrane Republike Srbije,
Univerzitet odbrane u Beogradu, *Vojno delo*

Нинослав Станојловић

Поменик учитеља – некадашњих ученика
Мушке учитељске школе јагодинске
погинулих и умрлих у ратовима Србије
1912–1918. године

Ninoslav Stanojlović, *Pomenik učitelja – nekadašnjih učenika Muške učiteljske škole jagodinske poginulih i umrlih u ratovima Srbije 1912–1918. godine*, Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu – Jagodina, Jagodina, 2018, 144 str.

U ratovima Srbije i srpskog naroda za oslobođenje i ujedinjenje 1912–1918. godine, stradalo je mnogo ljudi različitih zanimanja, socijalnog statusa i političkih uverenja. Svi oni dali su ono najdragocenije što su imali – život, a sve sa ciljem da njihov narod i zemlja budu slobodni i da se mogu slobodno i u miru razvijati.

Upravo iz rečenih razloga, tokom 2018. godine, Ninoslav Stanojlović, profesor istorije iz Jagodine, izdao je značajnu knjigu pod naslovom *Pomenik učitelja – nekadašnjih učenika Muške učiteljske škole jagodinske poginulih i umrlih u ratovima Srbije 1912–1918. godine*, izdatih od strane Fakulteta pedagoških nauka u Jagodini. Pomenu ti fakultet nalazi se u sastavu Fakulteta pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu.

Radi izrade i izdavanja ovog *Pomenika*, autor se potrudio da pribavi što više relevantne istorijske građe i odgovarajuće literature. Koristio je neobjavljene i objavljene istorijske izvore, raznovrsnu i mnogobrojnu literaturu i članke iz brojnih novina i nedeljnika (štampa i periodika).

Od neobjavljenih izvora, korišćeni su dokumenti iz Arhiva Srbije u Beogradu, Arhiva Jugoslavije u Beogradu, Istorijskog arhiva Jagodina i Zavičajnog muzeja Jagodina. Od objavljenih izvora, tu su: Jeremija D. Mitrović, *Građa za istoriju i bibliografiju srpske periodike do 1920. godine*; Branko Peruničić, *Grad Svetozarevo 1806–1915; Ratovanje Pe-*

* Autor je spoljni saradnik *Vojnog dela* i samostalni istraživač – master istoričar.

tog pešadijskog puka „Kralja Milana“ 1912–1918, itd. Od literature, neka od korišćenih dela su: Tomislav S. Vlahović, *Vitezovi Karađorđeve zvezde*; Dobrivoje Jovanović, *Osnovne škole u Beličkom, Levačkom i Temničkom srezu 1891–1918*; *Spomenica učiteljima i učiteljicama izginulim i pomrlim u ratovima 1912–1918*, knjige 1 i 2; Josif V. Stojanović, *Dvadeset petogodišnjica Muške učiteljske škole jagodinske*; Milan Šantić, *Vitezi slobode*, itd. Iz štampe i periodike, korišćeni su članci iz *Politike*, *Pravde*, *Prosvetnog glasnika*, *Radeničkih novina*, *Naroda*, *Ratnog dnevnika*, *Ratnika*, *Službenog vojnog lista*, *Srpskih novina*, *Srpskog glasnika*, *Učitelja*, *Učiteljske borbe* i sl.

Na početku knjige nalazi se sadržaj, posle koga dolazi autorov tekst pod nazivom *Umesto uvoda*. Nakon toga, sledi glavni deo knjige koji se sastoji od biografija 75 učitelja, poreklom iz različitih krajeva Srbije i van nje, a koji su stradali u oslobodilačkim ratovima Srbije i srpskog naroda od 1912. do 1918. Svi oni, bili su učenici Muške učiteljske škole u Jagodini. U pomenutim biografijama, u osnovnim crtama, opisan je njihov život, politička uverenja, ratovanje i pogibija.

Nakon glavnog dela knjige, sledi spisak napomena, spisak korišćenih izvora i literature, recenzije knjige pod naslovom *O Pomeniku*, koje su napisali istoričar dr Momčilo Isić, naučni savetnik sa Instituta za noviju istoriju Srbije u Beogradu, prof. dr Ilijana Čutura, filolog i profesor na Fakultetu pedagoških nauka u Jagodini i mr Dejan Tanić, istoričar i arhivski savetnik u Istorijском arhivu Jagodina.

Ova knjiga predstavlja značajan istorijski izvor za sve one koje interesuje rad na sastavljanju poimeničnog spiska stradalih u oslobodilačkim ratovima Srbije i srpskog naroda 1912–1918. godine. Osim toga, ona predstavlja trajan spomenik ljudima popisanim u knjizi koji su svesno i savesno izvršili dužnost prema svojoj zemlji i narodu, braneći je od strane invazije.

Knjiga je opremljena velikim brojem crno-belih fotografija na kojima se nalaze učitelji opisani u knjizi. Na samom kraju, nalaze se beleška o autoru i katalogizacija knjige u Narodnoj biblioteci Srbije u Beogradu. Štampana je u 150 primeraka, a izvršni izdavač je štamparija Perins inženjering iz Novog Sada.